

Μέσα στον άγριο χειμώνα απελάθηκε ο Κινέζος Σουν Γιατ Σεν από την Ιαπωνία. Αρχές του 1907, πέρασε στην Κίνα κι ανέλαβε προσωπικά την ηγεσία του παράνομου εθνικιστικού απελευθερωτικού κόμματος «Κουαμιντάγκ». Είχε πίσω του πλούσια επαναστατική δράση. Και μπροστά του ανοιγόταν λαμπρό πολιτικό μέλλον. Είχε γεννηθεί το 1866 στην Καντόνα της Κίνας κι είχε σπουδάσει σε ιεραποστολή στο Χονγκ Κονγκ κι έπειτα στη Χονολουλού και ιατρική στην Αμερική. Ξαναγύρισε στην Κίνα, όπου ξεκίνησε αγώνα εναντίον της αυτοκρατορικής δυναστείας αλλ' αναγκάστηκε να δραπετεύσει. Κατέληξε στο Λονδίνο και βάλθηκε να συνενώσει όλα τα επαναστατικά κόμματα. Το 1896, επισκέφτηκε την κινεζική πρεσβεία του Λονδίνου, όπου τον συνέλαβαν. Χρειάστηκε να κινητοποιηθούν οι σύντροφοί του και να ευαισθητοποιήσουν την αγγλική αστυνομία που τον απελευθέρωσε.

Ο εικοστός αιώνας βρήκε την Κίνα ακρωτηριασμένη και κάτω από την αποικιακή επιρροή που ασκούσαν στο εσωτερικό της οι Ιάπωνες, οι Αμερικανοί και οι μεγάλες ευρωπαϊκές δυνάμεις. Ο Σουν Γιατ Σεν πέρασε στην Ιαπωνία και συνέχισε τη δράση του ανάμεσα στους Κινέζους φοιτητές που σπούδαζαν εκεί. Η αστυνομία του Τόκιο τον συνέλαβε και τον απέλασε. Μέσα του 1907, όλα τα επαναστατικά ρεύματα στο εσωτερικό της Κίνας είχαν συγχωνευτεί στην «Κουαμιντάγκ».

Ο αυτοκράτορας Κουάνγκ Σου πέθανε το 1908 αφήνοντας στο θρόνο τον μόλις δυο χρόνων ανιψιό του Χουάν Τσουνγκ Που Γι με αντιβασιλιά τον πατέρα του, πρίγκιπα Τσουν. Όσπου ο αυτοκράτορας να γίνει πέντε χρόνων, ξέσπασε στη χώρα η επανάσταση, που κήρυξε τη δημοκρατία βάζοντας οριστικό τέλος στη δυναστεία των Τσινγκ, η οποία κατείχε το θρόνο από το 1644.

Ο τελευταίος αυτοκράτορας παραιτήθηκε χωρίς να το καταλάβει, στα 1911, ενώ στην πολιτική σκηνή της Κίνας κυριάρχησε το εθνικιστικό κόμμα «Κουαμιντάγκ», με ηγέτη τον Σουν Γιατ Σεν, που εκλέχτηκε παμψηφεί πρώτος πρόεδρος της Δημοκρατίας. Τον επόμενο χρόνο παραιτήθηκε και πρόεδρος έγινε ο Γιουάν Τσε Κάι. Η έξοδος της Κίνας στον Α' Παγκόσμιο πόλεμο, στο πλευρό της Αντάντ, οδήγησε τη χώρα σε σχίσμα: Ένα κράτος του Βορά με πρωτεύουσα το Πεκίνο κι ένα του Νότου με πρωτεύουσα την Καντόνα. Από το 1917, ο Σουν Γιατ Σεν βρέθηκε επικεφαλής του Νότου με αρχηγό του στρατού τον έμπειρο στρατηγό Τσανγκ Κάι Σεκ που συνεργαζόταν με τους Ρώσους κομμουνιστές Μποροντίν και Γκαλίν στην οργάνωση του στρατεύματος. Ξεκίνησε εμφύλιος πόλεμος. Τον Δεκέμβριο του 1924, οι Βόρειοι είχαν ηττηθεί κι ο Σουν Γιατ Σεν έμπαινε στο Πεκίνο. Αρχές του 1925 πέθανε από καρκίνο.

Ο Τσανγκ Κάι Σεκ διαδέχθηκε τον Σουν Γιατ Σεν στην ηγεσία των εθνικιστών κι έγινε πρόεδρος της Δημοκρατίας. Το 1928, στράφηκε κατά των κομμουνιστών ξεκινώντας εμφύλιο πόλεμο. Σε λίγο, στην Κίνα υπήρχαν πάλι δυο κράτη: το τεράστιο, με αρχηγό τον Τσανγκ Κάι Σεκ κι ένα μικρό (στη κεντρική και ανατολική πλευρά), οργανωμένο κατά τα σοβιετικά πρότυπα. Ήταν η εποχή που άρχιζε να λάμπει το άστρο του κομμουνιστή ηγέτη Μάο Τσε Τουνγκ, ο οποίος οργάνωσε τον κόκκινο στρατό.

Στα 1931 - 32, η Ιαπωνία εκμεταλλεύτηκε την κατάσταση και δημιούργησε στη Μαντζουρία το «ανεξάρτητο κράτος του Μαντσουκούο», τοποθετώντας «αυτοκράτορα» τον έκπτωτο Που Γι. Οι κομμουνιστές του Μάο πραγματοποίησαν τη μεγάλη πορεία του 1934 - 35 και οι Ιάπωνες εισέβαλαν στην Κίνα, το 1937, φτάνοντας ως το Πεκίνο. Η κυβέρνηση του Τσανγκ Κάι Σεκ έφυγε στο Τσουνγκ Κινγκ, στα δυτικά.

Με το τέλος του Β' Παγκόσμιου πολέμου, στα 1945, ο εμφύλιος ξανάρχισε στην Κίνα. Οι κομμουνιστές του Μάο κατάφεραν να νικήσουν τους εθνικιστές και, στις 21 Ιανουαρίου του 1949, ο Τσανγκ Κάι Σεκ παραιτήθηκε από πρόεδρος της Δημοκρατίας. Την άλλη μέρα, 22 του μήνα, οι κομμουνιστές μπήκαν στο Πεκίνο. Ο μεγάλος νικημένος έφυγε στη Φορμόζα, όπου ίδρυσε τη δημοκρατία της Ταϊβάν. Ο Μάο Τσε Τουνγκ προχώρησε στην ανασυγκρότηση της απέραντης χώρας με πολύ γοργούς ρυθμούς ανάπτυξης. Σύντομα, η Λαϊκή Κίνα εξελίχθηκε σε μεγάλη δύναμη και, στις 26 Οκτωβρίου του 1971, έγινε μέλος του ΟΗΕ, εκτοπίζοντας την Ταϊβάν από το Συμβούλιο Ασφαλείας. Τέσσερις μήνες αργότερα, στις 21 Φεβρουαρίου του 1972, ο πρόεδρος των ΗΠΑ Ρίτσαρντ Νίξον επισκέφτηκε επίσημα τον Μάο Τσε Τουνγκ στο Πεκίνο, ξεκινώντας μια νέα εποχή.

ΤΟ ΦΙΛΜ ΤΗΣ ΧΡΟΝΙΑΣ:

Ιανουάριος:

Κατέβηκε αμέσως μετά την πρεμιέρα της στη Μετροπόλιταν Όπερα της Νέας Υόρκης η «Σαλώμη» του Ρίχαρντ Στράους, βασισμένη στο ομώνυμο θεατρικό έργο του Όσκαρ Ουάιλντ. Αιτία ο «χορός των επτά πέπλων» που κατηγορήθηκε ότι σκανδάλισε το φιλοθεάμον κοινό με την προκλητικότητά του. Η κεραυνοβόλος αντίδραση πέτυχε, επειδή επικεφαλής των ενοχληθέντων από τον τολμηρό χορό ήταν η δεσποινίς Μόργκαν, κόρη μέλους της διοίκησης της Μετροπόλιταν.

Φεβρουάριος:

Η έφιππη αστυνομία του Λονδίνου κατόρθωσε να αποκρούσει επέλαση εκατοντάδων γυναικών που προσπάθησαν να εισβάλουν στο αγγλικό κοινοβούλιο, στις 13 του μήνα. Εξήντα σουφραζέτες συνελήφθησαν, πολλές τραυματίστηκαν και μερικές κατέθεσαν μηνύσεις εναντίον αστυνομικών για κτηνώδη μεταχείριση. Η ηγεσία του γυναικείου κινήματος δήλωσε ότι οι σουφραζέτες θα τα κάνουν γυαλιά καρφιά, αν δεν δοθεί δικαίωμα ψήφου στις γυναίκες. Οι Γαλλίδες σουφραζέτες εξάλλου αρνούνται να πληρώσουν φόρους κατά το τμήμα που θα πήγαινε για τη βουλευτική αποζημίωση γυναικών μελών του κοινοβουλίου, αν υπήρχαν.

Μάρτιος:

Ο κοινωνικός αγωνιστής Μαρίνος Αντύπας δολοφονήθηκε τη νύχτα προς 10 του μήνα από τον Ιωάννη Κυριακό, έμπιστο επιστάτη του μεγαλοτσιφλικά Αριστείδη Μεταξά, που τον πυροβόλησε πισώπλατα. Ο δολοφόνος επικαλέστηκε λόγους τιμής αλλά το πανελλήνιο γνωρίζει ότι πίσω από τον φονιά κρύβονται οι τσιφλικάδες του κάμπου της Θεσσαλίας που απηλλάγησαν έτσι από τον μόνιμο υπερασπιστή των κολίγων. Η σορός του δολοφονημένου αγωνιστή εκτέθηκε σε λαϊκό προσκύνημα.

Απρίλιος:

Οι Ρώσοι σοσιαλεπαναστάτες πέτυχαν να ανακόψουν το κύμα των με συνοπτικές διαδικασίες εκτελέσεων αντιφρονούντων. Ο πρωθυπουργός Πέτρος Στολίπιν ανακοίνωσε στις 9 του μήνα ότι παύουν οι εκτελέσεις από στρατιωτικά αποσπάσματα σε ένδειξη καλής θέλησης του τσάρου. Στην πραγματικότητα όμως, η αναστολή της κρατικής τρομοκρατίας οφείλεται στο ότι οι σοσιαλεπαναστάτες δολοφονούσαν έναν τυχαίο νομιμόφρονα κι όποιον βρισκόταν δίπλα του, για κάθε εκτελούμενο αντιφρονούντα. Από την ημέρα που ξεκίνησαν τα «επαναστατικά αντίποινα», εκτελέστηκαν από τον στρατό 1080 άτομα και δολοφονήθηκαν 3.242 νομιμόφρονες και περαστικοί.

Μάιος:

Μια νεκρή και 16 τραυματίες είναι ο απολογισμός από την έκρηξη του λέβητα στον «Κωλοσούρτη», όπως ονομάζεται το τρένο της γραμμής Φάληρο - Αθήνα. Βρισκόταν εν κινήσει όταν εξερράγη ο λέβητας ατμού και το βραστό νερό εκτινάχτηκε και περιέλουσε μηχανοδηγούς και επιβάτες, προκαλώντας εγκαύματα. Μέσα στον πανικό που ακολούθησε, κάποιοι αλαφροχέρηδες φρόντισαν να σουφρώσουν πορτοφόλια, τσάντες και μικροαντικείμενα.

Ιούνιος:

Με νόμο της γαλλικής Βουλής, απαγορεύτηκε στο εξής η παραγωγή και πώληση νοθευμένου κρασιού. Ο νόμος ψηφίστηκε κάτω από την πίεση 200.000 διαδηλωτών οινοπαραγωγών που επλήγησαν άγρια από τον ανταγωνισμό των «αραιωμένων» κρασιών, τα οποία έκαναν την εμφάνισή τους στην αγορά. Τα νοθευμένα κρασιά πωλούνται σε πολύ χαμηλές τιμές και το

καταναλωτικό κοινό τα προτιμά.

Ιούλιος:

Μετά από βασανιστήρια που κράτησαν τέσσερις μέρες, οι Βούλγαροι κομιτατζήδες κρέμασαν στις 7 του μήνα τον μακεδονομάχο Τέλλο Άγρα (ψευδώνυμο του ανθυπολοχαγού Τέλλου Αγαπηνού) μαζί με τον σύντροφό του, Μίγκα, σε ένα δέντρο έξω από το χωριό Τέτοβο, στην προσπάθειά τους να αποκτήσουν τον έλεγχο στην περιοχή της λίμνης των Γιαννιτσών. Ο Άγρας είχε αναλάβει την αρχηγία του Βάλτου στις 10 Οκτωβρίου του περασμένου χρόνου.

Αύγουστος:

Με συμφωνία που υπογράφηκε στις 31 του μήνα, η Βρετανία αναγνωρίζει στη Ρωσία το δικαίωμα να βγει στο Αιγαίο αποκτώντας τα κατάλληλα εδάφη που ανήκουν στην Οθωμανική αυτοκρατορία. Με τη σειρά της, η Ρωσία αναγνωρίζει στη Βρετανία το ενδιαφέρον της για το Αφγανιστάν, ενώ η Περσία χωρίζεται σε ζώνες αγγλικών και ρωσικών ενδιαφερόντων και το Θιβέτ αποφασίζεται να μείνει ανεξάρτητο.

Σεπτέμβριος:

Στις 8 του μήνα, ξεκίνησαν οι εργασίες για την ασφαλτόστρωση της οδού Πανεπιστημίου

της Αθήνας. Ελπίζεται ότι το έργο θα έχει ολοκληρωθεί πριν να αρχίσει η περίοδος των βροχών.

Οκτώ βριος:

Με νέο όπλο αποφάσισε να ενισχυθεί ο γερμανικός στρατός: Πρόκειται για την προμήθεια μιας σειράς ζέπελιν, πηδαλιουχούμενων αερόστατων με στενόμακρους αεροθαλάμους από στερεό υλικό, δημιούργημα του κόμη Φερδινάνδου φον Ζέπελιν. Τα ζέπελιν θεωρούνται πολύ χρήσιμα για αποστολές κατόπτρευσης των εχθρικών γραμμών και για βομβαρδισμούς από τον αέρα. Το πρώτο ζέπελιν πέταξε το 1900 αλλά παρουσίασε προβλήματα. Η μαζική παραγωγή ασφαλών αερόπλοιων ξεκίνησε το 1906, οπότε άρχισαν και οι κανονικές πτήσεις του.

Νοέμβριος:

Μια φωτογραφία που τραβήχτηκε στο Λονδίνο και απεικονίζει τον βασιλιά Εδουάρδο Ζ', πέρασε στις 8 του μήνα μέσα από υποβρύχιο καλώδιο και τυπώθηκε στο Παρίσι 12 λεπτά αργότερα! Η τηλεφωτογραφία είναι μια νέα εφεύρεση του 36χρονου Γερμανού καθηγητή στο πανεπιστήμιο Σαρλότενμπουργκ, Άρθουρ Κορν, και αναμένεται να προκαλέσει επανάσταση στον χώρο των μέσων μαζικής ενημέρωσης. Τα δικαιώματα της νέας εφεύρεσης αγόρασαν από κοινού η γαλλική «Ιλουστρασιόν» και η αγγλική «Ντέιλι Μίρορ» που αποφάσισαν να συνεργαστούν στην ανταλλαγή φωτογραφιών.

Δεκέμβριος:

Ο γεννημένος στη Βομβάη των Ινδιών υμνητής της βρετανικής αποικιοκρατίας 42χρονος λογοτέχνης και δημοσιογράφος, Ρούντγιαρντ Κίπλινγκ, είναι ο νικητής του βραβείου Νόμπελ για τη λογοτεχνία, που απονεμήθηκε στις 10 του μήνα. Πιστεύει ότι ο βρετανικός λαός είναι ο περιούσιος του θεού και έχει αποστολή να κυβερνήσει τον κόσμο. Έγραψε τα μυθιστορήματα «Το βιβλίο της ζούγκλας» και «Κιμ». Στον πόλεμο των Μπόερς είχε καταφερθεί εναντίον των αγγλικών στρατευμάτων, τα οποία χαρακτήρισε ανίκανα να επιβάλουν την τάξη.

(Έθνος της Κυριακής, 18.4.1999) (τελευταία επεξεργασία, 15.6.2009)